ප්‍රපංචය සහ ලෝකය:
යථාර්ථයේ මායාව
විමුක්තිය කරා යන ගමනේ
දාර්ශනික විග්‍රහයක්
පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඥානානන්ද හිමිගේ දේශනා ඇසුරිනි
NotebookLM

ප්‍රපංචය යනු කුමක්ද?

- ප්‍රමාදය (Pamada): ගමනක් යන අතරතුර මත් වී නිදා ගැනීම වැනිය.
- ප්‍රපංචය (Prapanca): කෙටි පාරක් තිබියදී, වංගු සහිත දීර්ඝ 'වංගිරියක' ගමන් කිරීමයි.
- සිතුවිලි සහ සංකල්ප මගින් අපි සරල දේ සංකීර්ණ කරගනිමු. මෙය අපව නිවනින් ඈත් කරයි.

NotebookLM

සංඛා - නාමකරණයේ රැවටීම

- කිරි, දීකිරි, වෙඩරු, ගිතෙල්: මේවා එකම ද්‍රව්‍යයේ විවිධ අවස්ථා පමණී.
- ගිතෙල් ඇති විට අප එයට ‘කිරි’ යැයි නොකියමු. ලෝකයා මේවා වෙන් කර, නම් තබා (Sankha), ඒවා පරරම සත්‍ය ලෙස ගනී.
- භාෂාව යනු සන්නිවේදනය සඳහා වූ මෙවලමක් පමණී. වචන වලට නොරැවටෙන්න.

NotebookLM

කාලයේ ත්‍රිත්ව මායාව

- අතීතය: ‘අහෝසි’ වී ඇත.
- අනාගතය: ‘භවිස්සති’ (වන්නට ඇත).
- වර්තමානය: ‘අත්ථි’ (ඇත).
- ලෝකයා අතීතය සහ අනාගතය ලෝකයා අතීතය සහ අනාගතය වර්තමානයට ගෙනවිත් පටලවා ගනී. අතීත රූපය ‘ඇත’ යැයි ගැනීම මුලාවකි.

NotebookLM

මැජීක් කේතලය සහ සසර

- අප ලෝකය දෙස බලන්නේ ‘මැජීක් කේතලයක්’ දෙස බලන්නාක් මෙනි.
- එක් පසෙකින් හිස් වන විට (මරණය), අනෙක් පසින් අපට නොපෙනී නැවත පිරෙයි (උප්පත්තිය).
- මෙය නොනවතින චක්‍රයකි. අවිද්‍යාව නිසා මෙම රහස අපට නොපෙනේ.

NotebookLM

රෝහිතස්සගේ නිමක් නැති ගමන

- ලෝකයේ කෙළවර සොයා රෝහිතස්සදෙවිපුත්‍රයා අහසින් වේගයෙන් ගමන් කළේය.
- වසර 100ක් ගමන් කළද, ඔහුට ලෝකයේ කෙළවර හමු නොවී මරණයට පත් විය.
- බාහිර ලෝකයේ භෞතික ගමනින් සසරේ කෙළවර දැකිය නොහැක.

NotebookLM

බුදු ඇසින් දුටු ‘ලෝකය’

- ‘ලෝකය’ යනු භෞතික ග්‍රහලෝකය නොවේ. යමකින් ලෝකය මනිනු ලබයිද, එය ලෝකයයි.
- ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, මනස: මෙම ‘මිම්ම’ හය තුළ මුළු ලෝකයම අඩංගුය.
- අප ලෝකය මනින්නේ අපගේ ඉන්ද්‍රියයන්ගෙනි.

NotebookLM

බඹයක් පමණ වූ ශරීරය
• “විමසන, සිතන, බඹයක් පමණ වූ මේ ශරීරය තුළම මම ලෝකයත්, ලෝකයේ හටගැනීමත්, ලෝක නිරෝධයත් පෙන්වා දෙමි.”
• විසඳුම ඇත්තේ පිටත නොව, අප තුලමය.
NotebookLM

දිය සුළිය සහ භවය

- ජීවමාන සත්වයා යනු කැරකෙන දිය සුළියකි.
- අප සිතන්නේ දිය සුළියට හසුවී ඇති ‘කසල’ (බාහිර අරමුණු) සත්‍ය බවයි.
- නාම-රූප සහ විඤ්ඤාණය එකිනෙක අල්ලාගෙන කැරකෙන තාක් කල් ‘සත්වයා’ පවතී.

NotebookLM

නතර වූ දිය සුළිය

- දිය සුළියේ වේගය (තණ්හාව) අත්හැරීම යනු මහා මූදේ නිසල බව උරුම කර ගැනීමයි.
- අල්ලා ගැනීම (Grasping) නැවැත්වූ විට, ලෝකය මැවීම මැවීම නතර වේ.
- එය ශූන්‍යතාවයයි (Emptiness). බිය විය යුතු දෙයක් නොව, මහා ශාන්තියකි.

NotebookLM

‘ඇත’ - ‘නැත’ අන්ත දෙකෙන් මිදීම

- ලෝකයේ හටගැනීම (Samudaya) දකින විට ‘නැත’ යන අන්තය දුරු වේ.
- ලෝකයේ නිරෝධය (Nirodha) දකින විට ‘ඇත’ යන අන්තය දුරු වේ.
- හේතූන් නිසා හටගනී. හේතු නැතිවීමෙන් නිරුද්ධ වේ. මෙය මධ්‍යම ප්‍රතිපදාවයි.

NotebookLM

තර්කයේ සීමාව

- ‘සලායතන නිරෝධයෙන් පසු යමක් ඉතිරි වේද? නොයිද?’ යන ප්‍රශ්න තර්කයට අයත්ය.
- ප්‍රපංච නැති තැන (Nibbana), ප්‍රපංච කිරීමට යාම වරදකි.
- තර්කයෙන් නිවන මැනීය නොහැක. එය ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ යුත්තකි.

NotebookLM

සළායතන නිරෝධය

- ඇස නිරුද්ධ වීමෙන් රූප සංඥා මැකී යයි.
- සියලු මිනුම් දඬු (Senses) ඉවත් වූ විට, ලෝකය මැනීම නතර වේ.
- ප්‍රපංචයන්ගේ නිමාව එයයි. එය නිවීමයි.

NotebookLM

නිබ්බාන - ප්‍රපංච උපශමය

- එය සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංසිඳීමයි.
- එහි යාමට පාරක් නැත. අහසේ පියවර සටහන් නැත්තා සේ, රහතන් වහන්සේට ගමනක් නැත.
- බාහිර ලෝකයේ කෙළවර නොව, තමා තුළ ඇති ලෝකයේ නිරෝධයයි.

NotebookLM

අවසාන සිතිවිල්ල

- ‘ලෝකය යනු ඔබ විසින්ම මවාගත් මායාවකි.’
- බාහිර ගමන නවතා, අභ්‍යන්තර නිරෝධය දෙසට හැරෙන්න.
- බාහිර ගමන නවතා, අභ්‍යන්තර නිරෝධය දෙසට හැරෙන්න.
- සාමය ඇත්තේ එතැනය.

NotebookLM